

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 keddnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaszállítását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetőknek és hirdetőknak a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Sieghardt.

Egy becsapással több vagy kevesebb: már a magyar történelemben nem számít. Hanem amekkora felültetésről Kossuth Ferenc most lerántotta a leplet, azon mégis lehetetlen meg nem botránkoztatni.

Sieghardt ur, az osztrák kormány megbízottja a volt koalíciós kormánnyal folytatott kvótatárgyalások alkalmával, kormánya nevében kijelentette, hogy Magyarország a kvótaemelést ellenében katonai és közjogi vívmányokat fog kapni. Ezért ment bele a koalíció kormánya a kvótaemelésbe. Ezért emelte föl a kvótát két százalékkal Magyarország kárára az a kormány, melynek tagja volt Kossuth Lajos fia is.

Körülnézünk. A fölemelt kvóta megvan és meg is lesz, mindvégig, mert azt többé leszállítani aligha fogják. Az ellenérték pedig, a közjogi és katonai vívmányok — no, azokról jobb nem is beszélni.

De hát kinek a nevében és mi célból beszélt Sieghardt?

A maga nevében semmiesetre sem. Kormányának a kiküldöttje volt s amit mondott, az köti az osztrák kormányt.

Sőt tovább is terjed a kötelező erő. Azok a kvótatárgyalások nem privát emberek magánbeszélgetései, hanem nemzetközi egyezkedések voltak, a két nemzetközi jogalany, Magyarország és Ausztria közt. Amit Kossuth megígért, azt Magyarország fizeti; hát amit Sieghardt megígért, azt megfizeti-e az ő becsületes megbízója, Ausztria?

Kossuthék azt hitték: igen. Nem tudták, hogy Magyarország nemcsak a gyengébb, hanem a becsületesebb fél is. Aki pedig gyenge is, becsületes is az ugyan óvatos legyen a politikában, mert különben úgy kicsufolják, mint ahogy csuffá tett bennünket Ausztria a kétszázalékos kvótával.

Ez az ügy politikai oldala: becsaptak minket, kikacag a világ. Ügyefogyotak, ügyetlenek, tapasztalatlanok voltunk a ravasz és gonosz ellenféllel szemben. Lépre mentünk, csufosan lépre mentünk. Talán jobb is lett volna Kossuthnak hallgatni erről a dologról, amely politikai szempontból nem sok dicsőségünkre válik sem kifelé, sem befelé.

Van azonban a dolognak erkölcsi oldala is. A kaszinóból a hamis játékost kizolyozzák. A kereskedőt, aki hamis mérleget használ, lecsukják. Csak a po-

litikából legyen száműzve a tisztesség?

Kétszeresen súlyos beszámítás alá esik az ilyen csalafintaság két olyan állam közt, amelyek közös uralkodó alatt élnek. Mindkét állam kormányának már csak a közös uralkodóra való tekintettel is, kerülnie kell mindent, ami a két országot egymás ellen ingerelné. Ezzel tartoznak önmaguknak is, de az uralkodónak százszorosán kellemellen, ha két állama közül az egyik minden kitelhető ravasz praktikával a másiknak megkárosítására törekszik. Mi lesz abból a nagyhatalomból, melynek mindenik tagja a másiknak a torkán tartja a kezét? Hol lesz az erő kifelé, ha nincs bizalom befelé?

Két jelmondata van a mi királyunknak; az osztrákok számára: viribus unitis, a mi számunkra: bizalmam az ősi erényben. Jó lenne ezeket kicserélni; mindeniknek a másik fél jelgérére van nagyobb szüksége. Mi magyarok megtarthatunk valahára, hogy nem lehetünk erősek másként, mint egyesült erővel; Sieghardték pedig tanulhatnának egy kicsit abból az ősi erényből, mely náluk csak nagyon ősi időkben lehetett meg s amelyben bizni is érdemes: az igazlelkűségből. *

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kékharisnya.

(Báiban. Mialatt a zenekar a Vig özvegy keringőjét játssza, egy fiatal ember leül egy leány mellé. A leány elnézően mosolyog, amíg reá hallgat.)

A fiu: Nál a bál már engemet nem mulattat. A míg fiatal voltam az volt az ambícióm, hogy jól bosztonozzak. De ma...

A leány: Hát hány éves ön?

A fiu: Huszonnégy. És kégyed még szereti a táncot?

A leány: Igen.

A fiu: És a színházat?

A leány: Kétségkívül!

A fiu: Még a zenét és a szép képeket?

A leány: Természetesen.

A fiu: Az autómobil is?

A leány: Igen, mindazt, ami szebbé teszi az életet. Még nem vagyok blazirt.

A fiu: És Párisban született? Itt élt?

A leány: Igen!

A fiu: Furcsa! Már több éve, hogy látogatásokat tesz, teákra jár barátaihoz és...

A leány: Oh, bocsánat, ne tartson egészen hülyének.

A fiu: Hogyan?

A leány: Nem adok mindenkinek az időmből. Nyugalansággal vegyes csodálattal nézem azokat, akik az egész napot csevegéssel, lecséggel töltik.

A fiu: Ertem! Ön a jótékony iránt érdeklődik.

A leány: Nem, az én pályám nem a filantropia felé vezet.

A fiu: De csak nem itéli el a könyörületességet?

A leány: Mindazokat mélységesen tisztellem, akik a betegeket, a szegényeket segítetik. De én magam egoista vagyok.

A fiu: Bravó! Ha a mamája egy rokonához akarja vinni s magának nincs kedve oda menni, akkor ellenáll, ugye bár?

A leány: Oh, én ritkán megyek a mamával.

A fiu: Nevelőnő kíséri el?

A leány: Elég idős vagyok arra, hogy ne legyen szükségem a kíséretesekre. Egyedül járok az utcákon. Ha pedig keresztül megyek egy-egy népes utcán, ki tudom kerülni az autókat, tramokat és taxikat.

A fiu: És megengedik, hogy így egyedül sétálgasson.

A leány: Igen.

A fiu: És Párisban tanulmányozza?

A leány: Ritkán. Egyszerűen a laborato-

rumba megyek, ott dolgozom néhány órát, aztán hazatérek.

A fiu: A laboratóriumba? És ez komoly dolog?

A leány: Nagyon komoly. Miért?

A fiu: Mert nem néz ki tudósnak.

A leány: Nem is vagyok az: csak tanulok.

A fiu: Nos, tanulóleánynak nem néz ki.

A leány: Ön meg ott tart, hogy a tanulóleánynak rövid ruhát és rövid haját kell viselnie? Ez éppen olyan hamis típus, mint a zödiatós angol nő, akit vidéki színpadokon tisztelgünk már csak.

A fiu: A szeméi oly vidámak!

A leány: A munka nem szomorít el. De nem értem az ön csodálkozását. Hiszen okvetlenül egész comó itju leányt kell ismernie, akik a filozófiára, vagy egyéb bivatásokra készülnek.

A fiu: Az más. A filozófia nem áll gátlóul az asszonyi báj elé.

A leány: Ez női foglalkozás?

A fiu: Ertem, hogy a nők érdeklődnek a versek, a történelem és a metafizika iránt.

A leány: És a régi orvosnővendékek?

A fiu: Ne beszéljen róuk! Egyeből se tudnak, mint a szigorlatokról. És milyen büszkén beszélnek róluk!

A leány: Legyen elnéző e kissé gyerme-

Üzlethelyiség változtatás miatt

olcsó elárusítás!

Február hó 1-én elfoglalom áruházam új helyiségeit. Jelentégi Rákóczy-uti üzletemet felosztatom és az egész raktár

olcsó eladását

már hétfőn január hó 9-én megkezdtem

Czillér Imre.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 17.

Berzeviczy Albert elnök negyed 11 óra után megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után

Székely Ferenc igazságügyi miniszter három törvényjavaslatot nyújt be:

A leánykereskedelem elnyomása végett Párisban létrejött nemzetközi egyezmény és hozzátartozó zárójegyzőkönyv.

A leánykereskedelem elnyomása végett Párisban létrejött nemzetközi megállapodás és egyes hozzátartozó okiratok és

a fajtalan közlemények forgalmának elnyomása végett Párisban létrejött nemzetközi megállapodás becikkelyezése tárgyában.

Következett a

bankjavaslat

folytatólagos tárgyalása.

Barta Ödön: Rámutat arra, hogy más parlamentben a pártok oda törekednek, hogy egymást meggyőzzék.

Székely Ferenc igazságügyi miniszter: Hiszen nálunk is elegendő beszéltek!

Barta Ödön: Nálunk a tuloldalt nem vezetnek ilyen ambíciók. Foglalkozik Magyarország közjogi helyzetével és hangoztatta, hogy az ország évezredes alkotmányát a kormány a nép ellenére teljesen kiforgatja. Mint politikai ellentét, elismeréssel honorálja Hegedüs Loránt beszédét, de midőn apjára hivatkozik, kéri, hogy annak eszméit is kövesse, mert ő az országot a tulterheléstől megvédte. Madarassy-Beck Gyula báróval szemben, amikor azt állítja, hogy egy tudós, ki a már megirt tudományos tanításait megváltoztatta, egyszerűen másik könyvet ír; míg egy bankáros az elvesztett millióit nem pótolhatja, kijelenti, hogy nehezebb egy tudósnak új könyvet írni, mint egy bankárosnak mások millióit elkölteni. (Derűtség a baloldalon.) Madarassy-Beck Gyula báró szombati beszéde hazafiatlan volt, de ha jóhiszeműen tette meg kijelentéseit, akkor még nagyobb

baj. Hivatkozik nagyobb államférfiakra és közgazdászokra, akik elismerték a magyar önálló jegybank gazdasági előnyeit. Szól a készfizesékek rendezéséről és erősen támadja a kormányt, mert nem tudta kicsikarni az osztrákoktól és most, hogy kudarcaikat takarják, azt hirdetik, hogy nem is akarták a készfizesés felvételét. Az 5 dik szakaszt elejteni kívánja, mert alkotmányunkat mélyen sérti. Kéri a Házat, hogy ne szavazza meg a javaslatot, mert ezáltal csak erősítjük Ausztria törekvési politikáját, mely szerint mint a hogy egy angol államférfiu is mondta, ahová lábát beteszi, ott nem virágozhatik a szabadság. Csatlakozik Kossuth Ferenc és Földes Béla indítványához. (Taps és éljenzés. A függetlenségi pártiak üdvözlik.)

Elnök 10 percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után elsőnek **Jankovits** Béla szóval fel. Nem foglalkozik a szabadság meghosszabbításának kérdésével, mert ezt már a bankvita során letárgyalta. A valuta- és készfizesékek ügyéről beszél. A javaslatot elfogadja.

Okolicsányi László beszédében [helyteleníti, hogy a függetlenségi pártok az ellentéteket még mindig jobban kiéleltetik, ahelyett hogy együtt működneek.

Az ülés 3 órakor ért véget.

A leánykereskedelem és a pornografia ellen. Nagytfontosságú három törvényjavaslatot terjesztett tegnap be a képviselőházban **Székely** Ferenc igazságügyminiszter.

A három törvényjavaslat a következő:

1. A leánykereskedés elnyomása végett Párisban létrejött nemzetközi megállapodás,

2. ugyanezen ügyben létrejött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről és végül

3. a fajtalan közlemények forgalmának elnyomása végett létrejött nemzetközi megállapodás becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat.

Mind a három törvényjavaslat a Magyarországra nézve különösen fontos leánykereskedelem megakadályozása, illetve törvényes kor-

látok közé való szorítása és a fajtalan képek terjesztésének megakadályozását igyekeznek elérni. A párisi megállapodás már 1902-ben jött létre, de egyes államok részéről folytonos akadályok merültek fel, úgy hogy kilenc esztendő telt el, míg végre a megállapodások becikkelyezésére kerülhetett a sor.

Városi közgyűlés.

— Ötödik nap. —

Rekordot ért el Nagyvárad város törvényhatósága a tanácskozás terén. Tegnap már az ötödik napot ülték a városházán s dacára, hogy mindig rákondította a Szent László torony harangja a hetet, mikor a főispán berekesztette a tanácskozást, még mára, a hatodik napra is maradt elég ügy s ha csak egy kissé beszédes kedvükben lesznek a mai gyűlésen a városatyák, még a hetedik napra is jut elintézni való.

Ilyen hosszú közgyűlésről még **Lajos** Lajos főlevéltáros sem tudna praecedens-t kiutatni a dohos akták közül.

Tegnap bevégezték a lakbérszabályzatot; letárgyalták a színügyi és építkezési szabályrendeletek módosítását és a bejelentési szabályrendeletet elfogadták.

Ma, szerdán folytatják a még hátralevő ügyeket.

A tegnapi tanácskozás lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre elnöklete alatt igen kevés számmal voltak jelen a bizottság tagjai.

Folytatták a lakbérszabályzat még hátralevő szakaszait.

A 38. § arról intézkedik, hogy felmondás után bérlő köteles a lakás megtekintését hétköznap délelőtt 10—12, délután 2—5 óra között, vasárnap pedig délelőtt 10—12 óra között megengedni. Továbbá ha a bérlő ezt a

kes hiúság iránt. Természetes, hogy egy kissé büszkének arra, hogy törekszenek valamit tenni az életben s azt akarják, hogy a társadalom hasznukat vehesse.

A fiu: A nő szerepe a csábítás.

A leány: Könnyen beszél erről! Vannak olyanok is, akiknek a mindennapi kenyerüket kell megkeresni.

A fiu: Ha van bennük báj, találnak férjet kenyér helyett.

A leány: Igen, akik enni adnak nekik. De vannak olyanok is, akik a függetlenséget többre becsülik az ilyen kenyérnél.

A fiu: De kegyed gazdag.

A leány: Igen, ezt mindenki tudja. De a gazdagság arra kárthatna bennünket, hogy tétlen, hülye életet éljünk? Azt akarja, hogy egy semmittevő, de elegáns emberhez kössem sorsomat s egész életemet a szalonokban való sétával töltssem el?

A fiu: Hát a szerelem?

A leány: Igen. De ez nem örökkévaló s kell, egy orvosság is a majdan bekövetkezendő szomorúságok ellen.

A fiu: Es ez az orvosság a laboratórium? Anyáink a vallásban kerestek vigaszt.

A leány: Nem szükséges, hogy valaki vallástalan legyen azért, mert a tudomány iránt érdeklődik.

A fiu: Őa a Pasteur példáját akarja nekem idézni.

A leány: Nem ő az egyetlen tudós, a ki tédret hajtott Isten előtt. Mentől jobban tanulmányozzuk az anyag rejtélyeit, annál mélyebben tiszteljük a teremlő intelligenciát.

A fiu: Belereszkettek Ea csak egy csepp vizet figyeltem meg egyszer mikroszkópon s egy héti képtelen voltam egy kortyot is inni.

A leány: Ha így megáll a részletelnél!

A fiu: A részletelnél?

A leány: Ha nem látja az egész szépségeit. Például azt a harcot, a mit az emberi természetben egymással vívnak az élet ágensai és a halál miniszterei. Ez épp oly megkapó, mint akármelyik dráma.

A fiu: Elhiszem.

A leány: Az anyag összetételéről szóló jelenlegi hipotézisek gyönyörűen vannak kiészelve.

A fiu: Magyarozza meg.

A leány: Oh, én nem akarom magát egy leckeórának alávetni. Nem is akarok pedánsnak látszani előtte.

A fiu: Kérem szépen!

A leány: Jól van. Képzelve el hát például, hogy a mozdulatlanág nem létezik, hogy minden kavargásban van, hogy mi magunk az egész mindenség egy nagy tűzijáték.

A fiu: Igen.

A leány: Mosolyog? Ez a hipotézis abszurdumnak látszik maga előtt? Pedig tisztán érezzük, hogy az ember körül valóságos erélytárlatok vannak, a melyekből merithet. Tegnap még nem is sejtettük ezt! Ma már látjuk. Holnapra talán ez megváltoztatja az egész szociális nézetet. A szén feleslegessé válik. A rettenetes nagy gépeket barbár eszközöknek fogjuk tekinteni. A tegyverek oly feleslegessékké válnak, mint a kőkorszakbeli eszközök.

A fiu: Almok!

A leány: Logikus előrelátások. Ugyan nem viszi-e kísértetbe mindez képzelőtehetségünket? Az asszonyok mindig a próféták pártjára állottak. Most is azokra támaszkodnak, a kik a jövőndőről beszélnek. Tanultam, hogy megértse n nyelvüket s tudományukat. Az ő munkájuk és eszméik több vonzerővel bírnak reám nézve, mint egy fiúrt.

A fiu: Mily megvetéssel gondolhat azokra, akik nem érnek fel e magaslatoikig!

A leány: Én senkit sem vetek meg s higye el, hogy nem is beszéltem volna önnel a saját életmódomról, ha ön kért volna reá.

A fiu: A világban élőknek is meg van a maguk szociális szerepe és ez nem minden nagyság nélkül való. Az ő léhaságuk adja meg országunknak hasonlíthatatlan fényét. A tudósok szellemes és ragyogó teóriákat állítanak fel. A többiek különböző kabát, ruha és kalpformákat tanulmányoznak és fedeznek fel.

A leány: Igaza van. Az a fő, hogy Franciaország a fény forrása maradjon. De ha megadjuk a színésznőknek azt az elismerést, ami az övék, adjuk meg ugyanezt például Madame de Curienek is. Ön mosolyog?

A fiu: A tudomány folyton eltörli azokat a tételeket, melyeket előtte való generációk nehezen felépítettek. Az egész romok garmadája.

A leány: A romoknak is megvan a maga szépsége. Ugyan kimondhatná el magáról bár-mikor, hogy eljutott az abszolút igazsághoz? De azok az erőlködések, amiket elérésére tesznek, csodálatra méltóak. Azoknak az embereknek, akik az égig akarták építeni tornyukat, szükségképpen el kellett veszniök. De azért a Babel emléke most sem homályosult el bennünk.

A fiu: Kegyedet tehát a dicsőség vonzza?

A leány: Nem. Én névtelen és szörény munkatársa szeretnék lenni a csodálatos elemeknek. Az lennék, ami a hangszerelő a zenekarban

A fiu: Most már nem kételkedem benne, hogy a tudományok tanulmányozása kiváló tulajdonságokat fejleszt ki a nőben. Hiszen elég, ha kegyeddel beszélek, hogy...

A leány (finoman): Vigyázzon, mert eljutottunk ahhoz a határhoz, ahol vége van a tudománynak s elkezdődik a flirt...

szabályt meg nem tartaná, két tanu, vagy rendőri közeg jelenlétében kinyitható a lakás, de újból kötelesek bezárni.

Dr. Thury László főügyész a jogügyi bizottság javaslatát védi, mely szerint ha a bérlő nem nyitja ki a lakást, a bérlő köteles egy negyedévi bért kifizetni, de azért a bérlet lejártakor kiköltözni köteles.

A közgyűlés a jogügyi bizottság javaslatának mellőzésével az eredeti szöveget fogadta el.

A 39. §, mely a kiköltözés idejét állapítja meg, Weimann Jenő indítványozta, hogy a kiköltözni nem akaró lakót a rendőrség közbejöttével karhatalommal ki lehessen költöztetni.

Az eredeti javaslatot fogadták el s Weimann Jenő indítványát mellőzték.

Ezután még a házkezelőre és házmesterre vonatkozó szakaszokat és az átmeneti intézkedéseket fogadták el s ezzel a szabályrendeletet végre letárgyalták.

Ezután áttértek a többi ügyek tárgyalására.

Az építkezési szabályrendelet.

Első sorban az építkezési szabályrendeletet terjesztette elő a tanács.

A szabályrendeletet már elfogadta a törvényhatóság, a belügyminiszter azonban kifogásolt egyes szakaszokat, amelyeket a mérnöki hivatal a miniszter intencióihoz képest módosított.

Rimler Károly polgármester indítványozta, hogy a főmérnök szóval adhassa elő az ügyet.

Dr. Váradi Ödön, tekintettel, hogy egészen új szakaszok vannak a szabályzatban, ezért vegyék le a napirendről.

Sztarill Ferenc új bizottsági tag, nem ismeri a szabályzatot s ezért nem tud hozzászólni. Halasszák el most a tárgyalást.

Felolvasták a miniszter leiratát.

Rimler Károly rámutat, hogy a miniszter leirata leginkább szerkezeti dolgokról intézkedik s lényeges dolgot nem tartalmaz. Sürgős az életbeléptetése, mert minden nap sok kellemetlenséget okoz a megfelelő szabályzat hiánya. Ha újból előről kezdik, sok idő telik el. A főmérnök szóval terjeszti elő. Kéri, hogy vegyék most tárgyalás alá a szabályzatot.

Báró Szentkereszthy Zsigmond teljesen megéretnék tartja a kérdést s ezért, ha részletesen ismerteti a főmérnök a változtatást, tudnak határozni már most.

Gábel Jakab képtelenségnek tartja, hogy öt napi tárgyalás után most foglalkozzanak a szabályzattal. Így nem szoktak törvényerővel bíró szabályzatot készíteni.

Sztarill Ferenc kérde, hogy a miniszter által nem kifogásolt szakaszokhoz lehet-e szólni.

Hlatky Endre főispán kijelenti, hogy joga van a bizottságnak az egész szabályzaton változtatni, de ez a kérdés már 30 éves. Arra nem emlékszik, hogy elfogadott szabályrendelet jóváhagyott részén változtattak volna. (Hát a vendéglők, mulatóhelyekre vonatkozó szabályrendeletnél, mikor a jóváhagyott 3. §-t törölte a törvényhatóság, Halász Lajos indítványára?)

A többség a halasztási indítványt elvetette s így a szabályzat módosításának tárgyalását megkezdték.

Köszeghy József főmérnök pontonként adta elő a módosításokat, amelyeket csekély módosítással elfogadták.

A szinügyi szabályrendelet.

A tanács előterjesztette a szinügyi szabályrendelet módosítását, amely szerint csak nyílt pályázat útján acható ki s ez alól csupán a törvényhatóság tehet kivételt. Továbbá javasolta a tanács, hogy a szinügyi bizottság hivatalos tagjainak megállapításánál a »főparancsnok« helyett az »önkéntes tűzoltó főparancsnok« vételessék be s így az egyet főparancsnok hivatalból tagja lesz a szinügyi bizottságnak.

A módosítást elfogadták.

A bejelentési hivatal.

A tanács beterjesztette a bejelentési hivatalról szóló szabályrendeletet. A szabályrendelet beterjesztésével egyidejűleg javaslatot tesz a tanács a bejelentési hivatalnak a rendőrkapitányi hivatal keretében való szervezéséről. Szükséges új állások 1 rendőrkapitány (2600 korona alapfizetés, 610 korona lakbér, választás útján 6—6 évre a közgyűlés tölti be.) 1 fogalmazó (2200 korona alapfizetés, 600 korona lakbér, hat évenként a közgyűlés választja), 1 írnok (1400 korona alapfizetés, 600 korona lakbér, a közgyűlés élethossziglanra választja), öt rendőrtizedes és két napidíjas (polgármesteri kinevezés.) Az összes személyzeti költség évi 15 960 korona. Az állásokat a szabályrendelet kormányhatósági jóváhagyása után töltik be s az ez évre szükséges személyzeti költség a kormány által kifizetésbe helyezett ez évi 90.000 korona államsegélyből, esetleg a folyó évi költségvetés egyes rovatain elért megtakarításából fog fedeztetni, a jövő évre pedig a költségvetés személyzeti kiadásai közé fog illesztetni. A szabályrendelet jóváhagyásáig a népszámlálás kapcsán begyűlt anyagot ideiglenes alkalmazottak fogják fel dolgozni.

Balogh Döme örömmel fogadta a szabályrendeletet. Nagy személyzet szaporítást lát, de ha szükséges, megszavazza erre a fontos intézményre.

A szabályrendeletet általánosságban elfogadták s áttértek a részletes tárgyalásra.

Mindjárt a bejelentési kötelezettséget megállapító 2 §-nál fél óránál tovább vitatkoztak.

Este 7 órára letárgyalták az egész szabályrendeletet, csekélyebb módosításokkal. Leglényegesebb módosítás a szabályzaton, hogy törölték azon rendelkezését, amely szerint a rendőrség helyszíni vizsgálatot tarthat, ha tudomására jut, miszerint valakinek az ott tartózkodását elhaggták.

A tárgysorozatnak így eljutottak a 16. pontjához. A még hátralevő mintegy 30 ügyet ma, szerdán délután, a hatodik napon tárgyalják.

Megtámadott mandátumok. A Kuria mindkét választási tanácsa petíciót tárgyalt ma. Az első tanácsban Hegedüs Loránd szepszentgyörgyi, a második tanácsban Vojnits Sándor, a szabadkai első kerület képviselőjének a mandátuma ellen beadott petíció került tárgyalásra.

Az új polgári perrendtartás. A hivatalos lap mai száma közli az 1911. évi I. törvénycikket a polgári perrendtartásról.

SPITZER BÉLA
női és gyermek divat-háza

A legszebb
menyasszonyi kelengyék, farsangi toilettek készülnek

Spitzer
szalonjában

Rákóczi-ut 3. sz.

UJDONSÁGOK.

Nagyvárad népessége.

65—66 000 lélek.

A népszámlálási munkálatokat már be kellett volna fejezni, azonban akadályok, kellemetlenségek merültek fel; egy két népszámláló helyett az utolsó napon másokat kellett alkalmazni, új eljárást kellett keresztyűlni, s ilyenformán még 8—9 számláló-kerületből nem lehetett beszolgáltatni az adatokat.

Az eddigiektől is kitűnik azonban Nagyvárad népességének óriási fejlődése. A 70 ezer lelket ugyan nem érte el Nagyvárad népessége, de az már is megállapítható, hogy Nagyvárad népessége jelenleg 65—66 ezer, a katonasággal együtt.

Ezelőtt 10 évvel Nagyvárad lakossága a katonasággal együtt 51 ezer volt, tehát a növekedés több, mint 25 százalék.

Az eddig beszolgáltatott adatok szerint:

Olaszban van 21250 lélek; még 1—2 kerület eredménye hiányzik;

Ujvárosban van 16923 lélek; még 1—2 kerület hiányzik;

Váralján van 7424 lélek; ez már befejezett, végleges eredmény;

Velenczén van 6509 lélek; még 1—2 kerület hiányzik;

Csillagvárosban van 1852 lélek; ez már végleges eredmény;

Külvárosban van 3668 lélek; még 1—2 kerület hiányzik;

a hegyen van befejezett számlálás szerint 2848 lélek.

Ezek már összesen 60474 lélekszámot tesznek ki.

Hozzájön még mintegy 2000 lélek a be nem szállított lapok után, továbbá a közel 4000 főre számítható katonaság, honvédség és cserőrség, tehát Nagyvárad népessége összesen 65—66 ezerre tehető.

* A hercegprímás születésnapja.

Vasary Kolos bíbornok hercegprímás a jövő hónapban február 12 én tölti be életének hetvenkilencedik évét. A nyolcvanadik évforduló küszöbén az egyházfejedelem elsősorban X. Pius római pápát fogja üdvözölni. Az üdvözlés és az újévi jókívánságok átadása végett dr. Kohl Medárd püspök, dr. Nemes Antal pápai prelátus, budavári apátplebános kíséretében február közepén Rómába utazik.

* **A dalmát tengerpart.** Igen tanulságos előadást tartott tegnap a Katolikus Körben dr. Karácsonyi János prépost kanonok Dalmáciáról. A tudós történetíró a bevezetésben vázolta a magyar nemzetnek azon régi törekvését, mely az Adriai tenger partjának megszerzésére irányult. Viszament Szent Lászlóig, ki nemcsak Horvátországot hódította meg, hanem Dalmáciához is jogot szerzett a magyarnak. A dalmát tengerpart történetének rövid ismertetése után további magyarázatát a pompás képekhez fűzte. E képek nemcsak Dalmáciát mutatják be, hanem Triestet, Póliát, Lussint, Laciát, majd a soros értelemben vett Dalmácia következtet, névszerint: Zára, Ruzsa, Cattaro, Krivoscia és Montenegro sziklás vidéke tejezte be az igen tanulmányos és érdekes előadást. A legújabb előadás f. hó 24 én Svajczenak természeti szépségében bővekedő vidékéről a berni Alpokról fog szótani.

* **Keszthelyi Zoltán, mint helyettes alispán.** Tudvalevőleg Miskolcay Ferenc dr. alispánnak főispánná történt kineveztetése alkalmával megürült alispáni helyet *Keszthelyi Zoltán* vármegyei főjegyző töltötte be s vezette hónapokon át a vármegyét. A törvények úgy intézkednek, hogy ha valamelyik állás három hónapnál tovább helyettesített alantosabb tisztviselővel, úgy a helyettes fizetése és a helyettesített állás javadalmazása közti fizeteskülönbséget jogosan veheti fel. *Keszthelyi Zoltán* főjegyző ezt a különbséget fel is vette. Most, hogy a vármegye számadásai a belügyminiszternél vannak fenn, a belügyminiszter ezt a tételt kiemelte és kötelezte a főjegyzőt, hogy a felveit különbséget fizesse vissza, mert az őt nem illeti meg. *Keszthelyi Zoltán* főjegyző a miniszter határozata ellen felebbeszépet adott be, melyben tüzetesen kifejti, hogy a belügyminiszter egyáltalán nincs jogosítva ily határozathozatalra. A törvények világosan intézkednek a helyettesi illetményekről. A törvényeknek pedig minden tekintetben megfelelően járt el a főjegyző, mikor a helyettesi díjat felvette. A főjegyző az ügyet a közigazgatási bíróság elé kéri felterjeszteni, ahol a miniszter intézkedésének feloldását kéri azzal, hogy az ügyet a vármegye törvényhatósága elé vigyék és a törvényhatóság, mint illetékes hatóság, döntsön felette, hogy vajjon jogosan vette-e fel tényleg a helyettesi különbséget.

* **Uj közjegyző.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. *Miskolcay Pál* berettyóújfalu kir. közjegyzői helyettesét *Berettyóúfalura* kir. közjegyzővé nevezte ki.

* **Több világosságot.** A l. szert. papnövelde igazgatója kérelmet intézett Nagyváradi városához, hogy a nagyforgalmu *Pray György* utcára a mostani 2 izzólámpa mellett még 2 izzólámpát állíttasson fel, mert nagyon sötét az utca. A villamosmü igazgatója igazat ad a kérelemnek s javasolja a 2 izzólámpa felállítását. — Dr. *Szacsavay Imre* kórház-utcai lakos pedig *Kórház-utca* végére kér villamos lámpákat. *Belányi Imre* villamos-igazgató a kérelmet nem tartja teljesíthetőnek, mert a kérdéses terület már a város külterülete. Ha azonban az illetők a berendezés 225 korona költségét és az évi 180 korona áramfogyasztást megfizetik a városnak, a villamosmü teljesíti a kérelmet.

* **Sabálytalanságok a népszámlálás körül.** A népszámláló biztosok a nyert oktatás dacára is igen sok helyen szabálytalanul jártak el. Így például több oldalról kaptunk panaszt a miatt, hogy a népszámláló biztos olyan időben kereste fel valamelyik családot, amikor a családfő nem volt odahaza. Hogy ne kellessen még egyszer elmennie, a lapot egyszerűen az otthon lévő feleséggel töltötte ki a biztos. Az ilyenformán bevallott adatok természetesen nem felelnek meg a valóságnak. Különösen *Veleacén* jártak így el a népszámlálók. Ha ez másutt is így történt, akkor nem igen lesz az eredmény hiteles.

* **A jogász menza.** A kir. jogakadémia diákasztala, mely a két fél év közötti szünetelt, f. hó 21-én újra kezdte jótékony működését a rendelkezésre álló anyagi eszközök mérve által megszabott határok között, névszerint 12 joghallgató félingyenes ebédet és vacsorát kap havi 18 koronáért. Jótékony adományokat a Menza javára készíttettel fogad és hirlapilag nyugtatványoz az igazgatóság.

* **Áramsünet.** Ma, azaz január 18-án a kapcsolótábla átalakításával járó munkálatok miatt, az áramszolgáltatás déli 12 órától 1-ig szünetelni fog. Ez azonban a villamos vasut forgalmát nem érinti.

* **Nagybeteg lelkész.** Sajnálattal értesülünk arról, hogy a váradi egyházmegyének egyik legöregebb lelkésze, *Szilágyi Rezső* ilosvai (Szilágy megye) kurátus, súlyosan megbetegedett, s állapota tegnap oly válságosra fordult, hogy a szomszéd szilágyosmlyói plébános az utolsó szentségekkel is ellátta nagybeteg karátársát.

* **Nagyszalonta lakossága.** A népszámlálás eredménye szerint Nagyszalontának ma 16381 lakója van, 2274-gyel több, mint tíz év előtt.

* **Felhívás Nagyváradi város közönségéhez.** Az 1910. évi VIII. t.-c. alapján elrendelt népszámlálás adatait a Nagyváradi város területére kinevezett számláló biztosok beszolgáltatván, felhívom a város mindazon polgárait akiktől számláló lap bármi okból felvéve nem lett, vagy akik oly körülményről bírnak tudomással, amely szerint valaki más a népszámlálási összeírásból bármi oknál fogva kimaradt, hogy ezen körülményt a népszámlálás által kitűzött cél elérése érdekében hivatalomnál dr. *Molnár Imre* tb. aljegyzőnek (1 emelet 2) haladéknélkül jelentsék be. Nagyváradi, 1911. január hó 17. *Rimler Károly*, polgármester.

* **Egy 48 as honvéd halála.** Székelyhid egyik legrégebb embere, *Ari János*, vasárnap meghalt. Az öreg bácsi, mint honvéd harcolta végig a szabadságharcot. A dicső napok elmúltával leáldozott az ő napja is. Könyöradományokból, mások jószívűségéből tengette utolsó éveit. Es az adományokért hányszor elmondta, hogy miként harcolt ő Temesvárnál, meg ki tudja, hogy hol és ilyenkor büszkén mutogatta sebhelyes homlokát. Mindenki ismerte már az öreg igaz meséit Székelyhidon, szinte már unalmas is volt az öreg. Es mikor már senki sem hallgatta végig az öreget, egy szép téli napon öökre lehunyta megtört szeméit s lelke elszált fel azokhoz, akik neki olyan jó cimborái voltak. Az öreget közköltéségen temették el Székelyhidon.

* **A cselédhelyezés reformja.** *Schwarz Ignác* n. váradlakos vállalkozó beadványt intézett Nagyváradi városához a cselédhelyezés rendezése tárgyában. A cselédközvetítést hajlandó elvállalni, ha erre a várostól kizárólagos jogot kap. Az elhelyezett cselédektől nem szedne semmi díjat, ha a cselédtartók a megállapított havi fizetés 10 százalékát fizetnék neki, amely összeg azonban 2 koronánál nagyobb nem lehet. *Schwarz Ignác* modern, sőt tul modern; ugyanis hajlandó az összes cselédeket nyilvántartani, lefényképezni; a cselédkönyveket fényképpel állítja ki s törzskönyvet vezet. — A város azonban kizárólag jogot nem adhat, mert ez idő szerint jogérvényes iparigazolvánnyal bíró cselédhelyező intézetek vannak, akiktől csak egy egyszerűen nem lehet az iparigazolványokat bevonni.

* **A keszthelyi gyilkosság.** Keszthely főutcáján, a Kossuth Lajos utcában tegnap este nyolc órakor agyonlőtték a város egyik legnépszerűbb, legtiszteltebb polgárát: dr. *Lénárd Ernő* királyi közjegyzőt. A gyilkos egy szintén jó családból való keszthelyi uriember; *Romay Miksa*, nyugalmazott adóhivatali ellenőr. Régi harag volt a rémes tett oka. Az idegbeteg *Romay*, aki összeférhetetlen természete miatt családtagjaival is meghasonlott, azt hitte, hogy a közjegyző okozta az ő vagyoni megkárosítását. Többször megfenyegette, de a fenyegetéseket senki, legkevésbé pedig az általános becsülésben álló közjegyző vette komolyan. A beteg idegzett ember tegnap este beváltotta fenyegetését. Nyílt utcán négyszer rálőtt *Lénárdra* s mikor látta, hogy a szerencsétlen ember összeesik, hazafutott és otthon halántékon lőtte magát. Ma reggelre meghalt a gyilkos is.

* **A jegyzői téren** hosszabb ideig működött egyen segéd jegyző adóügyi, magyar vagy német, román községbe alkalmazást keres. Nagyváradi, *Páris-utca* 24. sz. *Verner Ferenc* s. jegyző.

* **Egy gyógyszerész panaszos kéreleme.** A legújabbán megjelent III. gyógytári könyv oly sok új szer beszerzésére kötelezi a gyógyszerészeket, hogy azt csak a legmódosabb gyógyszerészek bírják el, de bizony a szegényebb anyagi körülmények között lévő gyógyszerészekre nagy veszteséget jelent. Tegnap *Beszolcs Károly* beregöszörményi gyógyszerész kérelmet adott be a megye utján a belügyminiszterhez, kérve, hogy mentse fel őt a III. ik könyvben felsoroltak beszerzése alól, mert az reá nézve a teljes romlást jelentené.

* **Öngyilkos favágó.** Tegnap délben jelentették a rendőrségnek, hogy a Vágóhid és a Bónai-kut közötti kis erdő mellett levő kutban egy férfi hullája található. A hír vétele után kiment a rendőrségről *Eleméry Ferenc* t. főkapitány *Egely Alajos* t. fogalmazó, akik tüzoltók segítségével a hullát kivették a kutból. A hullában felismerték *Szodrai József* 51—52 éves favágót. A rendőrség megállapította, hogy *Szodrai* öngyilkosságot követett el és pedig akként, hogy egy vékony kötelet keresztül kötött a kut kávéján keresztül fektetett gerendán s azt nyakára hurkolva, beugrott a kutba. A kötél a test sulya alatt elszakadt s a hulla, melynek nyakán a hurkot is megtalálták, lezuhant a vízbe. A hullát beszállították a hullaházba.

Miért nem fáj a foga?!

Mert mindennap

G y u l a n t i n

fog essenciával mosom.

Ez megóvja a barnulástól, lazulástól és romlástól, még a fogkövet is feloldja. Minden más fogmosót felülmul kellemes ízével és a fogra amellet teljesen ártalmatlan. A fogfájást egy perc alatt megszünteti.

Ára üvegenként 1.50 és 3 kor.

Kapható:

Sikli Józsefnél,

Nagyváradi, Körözs-utca 6.

És minden jobb fűszer és fodrász üzletben. — Megrendelésnél már két üvegtől bérmentve szállítom

x **A váradi halgyilkosságot** közelebről érdekő érdekes üzletváltozás híret vesszük. *Flegman Armin* régi, hírneves cég üzletét megnagyobbítani óhajtván, nagy áldozatok árán a több, mint 50 év óta fennálló *ifj. Kohn Sámuel*-féle üzletet megvette s annak helyén egy világvárosi nagy áruházat kíván létesíteni. Hosszu, fáradtságos munka eredménye lesz ezen áruház, mely méltán fog általános feltűnést kelteni. Az átalakítási munkálatokat nem-sokára megkezdik.

<p>■ Legelegánsabb és</p> <p>■ :- legmodernebb :-</p> <p>■ fényképek</p> <p>■ külföldi tanulmányok és ta-</p> <p>■ :- pasztlatok alapján :-</p> <p>■ Molnár Jenő</p> <p>■ (Lojanek utóda) műtermében.</p>
---

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, be-
rendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-
téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem
is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek
Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasa-
lókat, Wolfram és izzó lámpákat nyári áron
házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

Mielőtt

az őszi és téli ruhaszük-
ségleteiket beszereznék, ne
mulasszák el

FRIEDLÄNDER
angol uri szabó cég

előnyös áraitól és eredeti
angol szöveteinek kitűnő
minőségéről és elegáns
szabásáról meggyőződni.

Nagyvárad, Szt. János-utca.

x **Csilér Imre** nagyruházában az egész
raktár olcsó eladása hétfőn, január 9 én veszi
kezdetét. Felhívjuk olvasóink figyelmét az ol-
csón beszerezhető cikkekre.

NYILTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Taifun.

Csütörtök: Tolvaj. (Bihari Akos vendég-
játéka.)

Pétek: Biboros. (Bihari Akos vendég-
játéka.)

Bihari Akos vendégest i nem minden
napos élvezetet ígérnek. Csütörtökön a Tolvaj,
pénteken a Biboros, szombaton a Bizánc,
csupa nagyhatású megrázó dráma főalakjaiban
lép fel a Vigszínház hírneves művésze.

Taifun. Ma este Lengyel Menyhért ér-
dekes és exotikus japáni drámája, a Taifun
kerül színpadra, nagyrészen új, sokatigéző szerep-
osztással. A Taifun minden ízében új és meg-
lepő helyzetei szinte a bemutatás előadásával
érnek fel most, hogy az új drámai személyzet
első ízben lép fel benne.

EGYESÜLETEK.

Patronage-egyesület Nagyváradon.
A modern kriminálpolitikai eszmék hatása foly-
tán a nemrég életbe léptetett büntető Novella
számos praeventív jellegű intézkedést hozott a
fiatalkorú bűnösök megakadályozására. Egyik
igen figyelemreméltó intézkedése az, hogy a
züllésnek indult fiatal gyermekeket társadalmi
uton kell megfigyelni és a veszély felfedeztetése
esetén őket társadalmi uton kell segíteni, ed-
digi környezetükből kivenni, általában odahatni,
hogy megjavuljanak és a társadalom számára
megmentessenek. A törvény végrehajtásával
megbízott igazságügyminiszter ennél fogva az
ország nagyobb városaiban patronage-egyesü-
letek alakítását rendelte el. Nagyvárad és Bi-
harm gye területére Molnár Géza kir. kuriai
bíró lett megbízva a patronage-egyesület meg-
alakításával. A fiatalkorúak nagyvárad fel-
ügyelő hatósága Molnár Géza elnök elnökle-
tével ezért vásárnap tartott évi rendes nyilvá-
nos tanácsülésén elhatározta, hogy egy elő-
készítő bizottságot küld ki, mely az alaku-
lást megbeszélje. Ez az előkészítő-bizottság ma
délután 5 órakor tartja ülését a kir. tábla épü-
letében. Óhajtanó, hogy a társadalom a leg-
előkelőbb figyelemmel és szeretettel pártfogolja
ezt a humánus intézményt és mentül nagyobb
számmal lépjen be az egyesületbe.

Valódi amerikai

C i p ő k

és orosz kalucsnik leg-
o jobb minőségben, o

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

TÁVIRATOK.

A pápa állapota.

Róma, jan. 17.

(Saját tud.) A pápa ismét sokat szen-
ved köszvénye miatt. Tegnap újabb nehéz
rohamai voltak. A pápa később jobban
lett, de orvosai tanácsára nem fogadott
senkit.

Bécsi nuncius.

Róma, jan. 17.

(Saját tud.) A bécsi nunciusi helyre
újabb kombináció van. Illetékes forrásból
nyert információ szerint Davora brazí-
liai nunciust fogja kinevezni a pápa.

Igazolt mandátumok.

Budapest, jan. 17.

(Saját tud.) A képviselőház igazolt
bizottsága tegnap 12 órakor ülést tartott.
Az ülésen János Vilmos, Czobor László
és Bizony Ákos mandátumait vitálgatták
meg. A két utóbbi mandátumot igazolt-
nak tekintették, Jánossit azonban alaki
hibák miatt a bizottságba adták ki.

Félreértett beszéd.

Budapest, jan. 17.

(Saját tud.) A tegnapi képviselőházi
ülésen szünet után az elnök rendreuta-
sította Barta Ödön képviselőt amiatt,
mert ő beszédében Héderváry beszédét
butaságnak nevezte. A beszéd alatt ez a
kifejezés elkerülte az elnök figyelmét és
ezért a rendreuisítást szünet után tette
meg. Bartha reflektált a rendreutasításra
és besugásnak nevezte azt, hogy az el-
nöknek tudomására hozták ezt a kitétel.
Ezt Nyegre László jegyző magára sértő-
nek találta és Beöthy László, valamint
Pongrácz János képviselőtársával magya-
rázatot kért Barlától, aki kijelentette,
hogy sérteni nem akart s így az ügy el-
lett intézve.

Igazságszolgáltatás.

Február havi esküdtek.

A törvényszéken tegnap délután 3 órakor
sorsolták ki a február havi esküdteket, **Bary**
József törvényszéki elnök elnökléte alatt. A
tanács tagjai voltak **Korn** Alajos és dr **Vá-**
mossy Mihály törvényszéki bírák. A kir.
ügyészséget **Vattay** József kir. ügyész képví-
selte. A kisorsolt esküdtek névsora a kö-
vetkező:

Rendes esküdtek:

K. Balogh Ferenc földbirtokos (Nagy-
szalonta), Schenker Mihály földbirtokos, dr
Istvánffy István árvaszéki úlnök, Nagy Benjá-
min sertés- és marhaügynök (Nagyszalonta),
Bogdán Jenő bankigazgató, Mártonffy Zoltán
tanító, György László árvaszéki úlnök, Lukács
Géza ny. ezredes, Kolin György gőzmalomtu-
lajdonos (Ermihályfalva), Bugye Mátvás ut-
mester, dr Cseresnyés Béla városi aljegyző,
dr Stern Ödön ügyvéd, Magyar Miklós ügy-
véd (Székelyhid), Petrányi Ferenc gépész
(P. szőlős), Kugler Antal ny. ezredes, Polyák
István gazdálkodó (Bihar), Szabó D. főrealisoi-
tanár, Szonó Gyula kereskedő (Ermihály-
falva), dr Boros János ügyvéd, Hankovits Fe-
renc gyógyszerész, Róth Gyula földb. (Artánd),
Kassai Károly gazdálkodó (Margitta), Büchler
Márton kereskedő, Dallos Sándor p. ü. szem-
ellenőr, Glück Benő földbérlő (Ermihály-
falva), Schull György földmives (Nagyszalonta),
Kelemen Kálmán fogyasztási hivatalnok, Bi-
hari János tanító (Berettyó-Ujfalu), dr Bárdos
Imre ügyvéd, dr Markovits Kálmán nagybir-
tokos (Isánd.)

Helyettes esküdtek:

Oláh Ferenc mészáros, Kutassy Benedek
csizmadia, Hant Béla asztalos, Biró László
szabó, Karger Vilmos szatócs, Atyim Péter
hentes, Pankolics Károly ács, Polonkay Gyula
szabó, Sz. Kocsis János szabó, Bródi Márton
sirkömetész.

§ **Tisza István pere a szociálisták**
ellen. Mikor gróf Khuen-Héderváryék kor-
mányra léptek, **Tisza** István gróf, aki akkor
még nem volt képviselő, nagy beszédet tartott
a főrendiházban az általános választójog ellen.
Válaszul a szociáldemokraták nem is egy,
hanem három nyelven: magyar, német é román
röpiratokat adtak ki *»Üzentek a grófok!»* cim-
mel. A királyi ügyészség osztálygyűlésre iz-
gatást látott a röpivekben s megindította a
sajtópör, melyet ma tárgyalt az esküdtszék
Baloghy dr. elnöklésével.

A röpivélesen kikélt az ugynevezett tör-
ténelmi osztály ellen, melynek tagjai, ugy-
mond, évszázadokon henyeáltak, mindig gaz po-
litikát űzve. Kullancskét ültek a nép nyakán
és mégis a legrégebb lustálkodás jutalmául
uralkodói jogot követel teljhatalommal.

— Tanuljatok — szól a szerző végül olvasóhoz — a kutyától, mely ha megrugdalod: visszaharap. Törd össze, tipord el, ahol éred ellenségeidet!

A riportokért ketten vállalták a törvény előtt való felelősséget. A magyar és német nyelven kiadottakért *Deák A. János* molnársegéd, a románért *Christea Aurél*. Kihallgatásuk során szerzőknek mondták magukat s aztán a délelőtti része a tárgyalásnak, melyen dr. *Váry* királyi ügyész képviseli a közzéadást, felolvasásokkal teit el.

§ **Lelőtt parasztleány.** (*Esküdtszéki tárgyalás.*) *Togyika* János feketetői parasztleány a múlt év június 30-án ki akart menni a földjére dolgozni, mikor azonban a községi temető mellett haladt el, ismeretlen egyén kétszer rálőtt, minek folytán 3 óra múlva meg is halt. Utolsó perceiben azt mondta környezetének, hogy *Gábris* János legény lőtte le. Így került *Gábris* János legény az esküdtszék elé, gyilkosság büntetvével vádolva. Beidéztek mintegy 30 tanút, kiknek kihallgatása hosszabb időt vesz igénybe, éppen ezért a tárgyalás 3 napra van tervezve. A tárgyalást dr. *Csulyok* Béla elnök vezeti. Ügyész dr. *Szolnok* Jerő. Védő dr. *Poyvár* Széver.

KÖZGAZDASÁG.

Pénzüntézetek közgyűlési naptára.

19. A »Polgári Takarékpénztár« részvénytársaság közgyűlése délután 4 órakor.
A »Magyar Bank részvénytársaság közgyűlése d. u. 5 órakor.
21. »Belvárosi Takarékpénztár« r. t. közgyűlése d. u. 4 órakor.
A »Biharmegyei Takarékpénztár« részvénytársaság jan. 25-én d. u. 3 órakor.
29. A »Központi Takarékpénztár« közgyűlése.
A »Nagyvárad Takarékpénztár« részvénytársaság közgyűlése d. e. 10 órakor.
A »Gazdasági és Iparbank« részvénytársaság febr. 2-án d. e. 10 órakor.

A **Nagyvárad-Veence és Várai takarékpénztár és segélyszövetkezet közgyűlése.** Nagyvárad városában már 40 év óta fenálló ezen szövetkezet vasárnap déle 6-t tartotta meg évi rendes közgyűlését, melyen a tagok nagy számban jelentek meg. Dr. *Moskovits* Miklós szövetkezeti elnök távollétében *Szalai* József vezérigazgató nyitotta meg a népes gyűlést és bemutatta a lefolyt üzleti évről szóló zárszám-adsókat, mely lényes tanúságot tesznek a régi szövetkezet folytonos fejlődéséről és erősödéséről. A mérleg szerint az év tiszta nyeresége 7884 K 08 fillér, a részjegy számla 29469 K 50 fillér, a heti részbetétek számlája 78921 K 46 fillér teszen ki. A váltóárca 165175 K 97 fillér, ebből jelzálogilag biztosítva van 53972 korona. Felolvasták ezután az igazgatóság jelentését, amelyben az igazgatóság javaslatot tesz a szövetkezetnek részvénytársasággá leendő alakítása tárgyában és miután ez már régebben tervehett célja az intézetnek a közgyűlés nagy lelkesedéssel mondtotta ki, hogy a szövetkezetet részvénytársasággá alakítja és ennek előkészítésével az igazgatóságot megbizta. Ezután az igazgatóság tagjaivá dr. *Moskovits* Miklós, *Szalai* József, *Aczél* Zsigmond, dr. *Barna* Armin, *Farkas* József, *Bernát* Lajos, *Horvát* Géza, dr. *Weisz* Márton, *Hegedűs* Rezső szövetkezeti tagokat, a felügyelő-bizottság tagjaivá *Virányi* György, dr. *Istvánffy* István, *Haász* Gyula, *Balog* Vilmos és *Algai* Ignác tagokat választja meg. Az elfogadott felosztási terv szerint részjegyenként 2 korona 50 fillér és üzletrészenként 2 korona 20 fillér nyeresémi részesedés állapított meg. *Menning* Sándor szövetkezeti tag szólalt fel a gyűlés végén, kinek indítványára a közgyűlés az intézet vezetőségének eredményes

működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg.

A **peceszőlősi takarékpénztár és segélyszövetkezet közgyűlése.** A Pecsészőlős és vidéki takarékpénztár és segélyszövetkezet f. hó 15-én délután tartotta meg évi közgyűlését Pecsészőlősen az intézet külön helyiségében. A közgyűlést dr. *Szemethy* Géza szövetkezeti elnök nyitotta meg, üdvözölte a szép számban megjelent tagokat. Ezután *Kopasz* István vezérigazgató felolvasta az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentését, bemutatta az évi zárszám-adsókat, melyből kiürülően az év tiszta nyeresége 2666 korona 20 fillér volt, amelyből a tagok részjegyenként 2 korona 50 fillért, üzletrészenként pedig 2 koronát kapnak. Eredes kiemelni a jelentésnek azt a részét, hogy 5 év óta, amióta a szövetkezet ilyen alakjában fenáll, még egyetlen egy váltó sem került óvatolás alá. Ez a körülmény minden-

Meghívó.

A Biharmegyei Takarékpénztár Nagyváradon 1911. évi január 25-én d. u. 3 órakor tartja az intézet helyiségében, Kossuth-utca 8. szám alatt

XXXVIII. évi rendes közgyűlését.

melyre a t. c. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentése a mérleg bemutatásával és határozathozatal a nyereség hovatartozása és intézkedés a felmentvény megadása iránt.
  2. A választmány kiegészítése.
  3. Esetleges indítványok előterjesztése az alapszabályok 47. szakasza értelmében.
- Azon t. c. részvényesek, akik a fenti közgyűlésen részt venni óhajtának, tartoznak az alapszabályok 42. szakasza értelmében, 3 nappal a közgyűlést megelőzőleg, részvényeiket a Biharmegyei Takarékpénztárnál Nagyváradon letétemenyezni.

Az évi mérleg, valamint a felügyelő bizottság jelentése mai naptól kezdve az intézet helyiségében megtekinthető.

Nagyvárad, 1911. január 15.

A Biharmegyei Takarékpénztár igazgatósága.

A Z I G A Z,

hogy seholy sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodában szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatóst kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérője.

esetre egészséges viszonyokat bizonyít, amely mellett a pénzintézet csak fejlődni és erősödni fog. Elhatározta a közgyűlés *Szabó* János indítványára, hogy az intézet üzletkörét bővíti, úgy hogy ezután betéteket is fogadhatson el és e célból az alapszabályok módosítását határozta el. A kilépő szövetkezeti tanácsosok helyébe *Ridi* Károly, *Petrás* János, *Jéger* Ignác, *Katona* János szövetkezeti tagok lettek megválasztva. Végül az elnök köszönetet mondott az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak és a gyűlést bezárta.

Csőd. A nagyvárad kir. törvényszék a »Villamos és műszaki felszerelési vállalat« *Ertsey*, *Kovács* és *Reichel* nagyvárad bejegyzett cég vagyonára csődöt rendelt el. Csődbiztosul *Vámossy* Mihály kir. törvényszéki bíró, tömeggondnokul dr. *Fehér* Márton, helyettesül dr. *Garvay* Zsigmond ügyvédek nevezettek ki.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Meghívó.

A Gazdasági és Iparbank

nagyvárad részvénytársaság 1911. évi február hó 2-án délelőtt 10 órakor tartja saját üzlethelyiségében

XX. évi

rendes közgyűlését

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1910. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása felett való határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
4. A felügyelő-bizottság és 9 igazgató-tanácsos választása.

Nagyvárad, 1911. évi január hó 14.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap dén 12 óráig, legalább negy héttel előbb már nevére árt részvényeit az intézetnél letenni.

**Vegyél!
Vegyen!
Vegyünk!**
10. 13. és 17.
Koronáét
Moskovits Antoniai cipőt
Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és
Bémer-tér, Fő-utca sarok.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

A
„TISZÁNTUL“-ra
előfizethetni
mindennap.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. — közönséget, hogy —
Kert-utca 2. szám.

építési irodát
nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó munkákat.

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Heiczer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó
Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és cimadát.

Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítik.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken mértékvétel végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heiczer Ferenc.

Belépési felhívás.

A Polgári Takarékos és Segély-Szövetkezet

KOSSUTH LAJOS-UTCA 4. SZÁM.

1910 január 1-én megnyitja 16-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvámegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1. kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak hitelének a heti befizetéséből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések 9—10 része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kózi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1910 december hó.

Tisztelettel

„A Polgári takarékos- és segély-szövetkezet“ igazgatósága.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa darabja **3.60 kor.** 100 gyertyás **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa darabja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindezenmű **izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák** ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön céllal épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk **villamos motorokat**

100 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

ÉRTESÍTEM

a n. é. közönséget, hogy az

Ifj. Kohn Sámuel

női-divat üzletet megvettem

s azt míg a készlet tart, olcsó

árak mellett árusítom

FLEGMAN

női-divat áruháza.

Alapított 1888.

Bémer-tér.